

Kolonialismen

Kolonialismen är ett mycket undersökt och debatterat fenomen. Det förekommer propåer om att vi också måste se det goda som den europeiska kolonialismen medförde för kolonierna. Det är ett omotiverat perspektiv och skymmer kolonialismens grundläggande väsen. Det egentligen enda som man med avseende på den europeiska kolonialismen måste vara medveten om är att kolonialmakterna tog sig rätten att ockupera främmande territorier och bestämma över andra folks utveckling och framtid. Det är oväsentligt hur mycket ”gott” kolonialmakterna gjorde i sina kolonier. Däremot är det väsentligt att vara medveten om att kolonialmakterna inte gjorde någonting som inte gynnade moderländerna. Om det sedan också medförde något gott för kolonins ursprungsbefolkning var relativt ointressant. Den europeiska kolonialismen har tvärtemot att göra världen till en materiellt sett mer rättvis plats bidragit till de häpnadsväckande klyftor vi ser idag. Kolonialismen förhindrade eller försenade en betydande del av världens befolkning att själva bestämma över och staka ut sin framtid. Att kolonialmakterna till exempel byggde järnvägar för att underlätta sina egna affärer har i sammanhanget ingen betydelse.

Hade de europeiska staterna låtit bli sin aggressiva framfart hade världen förmodligen sett annorlunda ut idag. Vi hade haft statsbildningar som bättre motsvarade befolkningsstrukturer. Västvärldens materiella utveckling hade inte gått så snabbt, vi hade antagligen haft en jämnare fördelning av politisk och ekonomisk makt och världens folk och stater hade byggt sina järnvägar själva. Eller så hade de inte gjort det. Det väsentliga är att de hade avgjort själva vad de ansåg vara bäst för dem. En kanske än viktigare skillnad hade troligen varit en mer avspänd värld. Kolonialmakternas maktfullkomlighet och aggressivitet har av de utsatta folken upplevts som förnedrande och har skapat stort agg och resulterat i ett häftigt hämnd- eller revanschbegär i många läger.

Idén om att vi också måste se det goda som den europeiska kolonialismen medförde för kolonierna bottnar (medvetet eller omedvetet) i en tankegång som innebär att den västerländska kulturen uppfattas som den norm mot vilken alla andra bör sträva. En sådan inställning är ohållbar. Den skiljer sig i praktiken inte så mycket från kolonialmakternas idé om sin rätt att bestämma över och styra andra och är i modifierad form fortfarande vida accepterad. För att komma till rätta med den är därför ett sätt att hårt kritisera kolonialismen och dess följder och göra upp med de föreställningar och idéer som låg bakom. Vi ska inte försköna kolonialismens yta utan tvärtom göra upp med dess mörka djup.